

Kyrkostyrelsens cirkulär nr 9/2025

24.2.2025

Att vårda, underhålla och bevara kulturarvet hör till kyrkans samhällsuppgifter – kalkylerade kulturarvskostnader och kulturarvsindex som begrepp samt syftet med dessa

Inledning

Cirkulär 11/2023 om **kalkylerade kulturarvskostnader** har publicerats och ersatt cirkulär 33/2006. Cirkuläret redogör för att kulturarvskostnadernas andel av de totala kostnaderna från och med ingången av 2023 inte längre specificeras manuellt i bokföringen med hjälp av bokföringskoder, utan att utgifterna för vård, upprätthållande och bevarande av kulturarvet räknas ut av Kyrkostyrelsen som kalkylerade kulturarvskostnader.

Kulturarvsindexet är en formel som används som en ny beräkningsgrund för statlig finansiering i de nya fördelningsgrunder för statlig finansiering som kyrkomötet godkände i november 2024. Detta ansågs vara ett fungerande sätt att betona vikten av att värna om kulturarvet som en lagstadgad skyldighet.

Kyrkostyrelsen har fått många frågor från församlingarna där man blandar ihop eller felaktigt kopplar samman de kalkylerade kulturarvskostnaderna och kulturarvsindexet. Dessa två begrepp skiljer sig dock från varandra och används på olika sätt. Syftet med detta cirkulär är att rätta till de missförstånd som uppstått. I avsnitt 1 behandlas de kalkylerade kulturarvskostnaderna och i avsnitt 2 kulturarvsindexet.

1 Kalkylerade kulturarvskostnader

Användningen av statlig finansiering ska rapporteras

Att sörja för kulturarvet är en lagstadgad samhällelig uppgift för evangelisk-lutherska kyrkan och dess församlingar. Undervisnings- och kulturministeriet beviljar årligen evangelisk-lutherska kyrkan finansiering för kyrkans lagstadgade uppgifter i anslutning till begravningsverksamheten, folkbokföringen och bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och lösöre.

Kyrkan ska årligen rapportera till undervisnings- och kulturministeriet om användningen av den statliga finansieringen. I syfte att förbättra rapporteringens tillförlitlighet övergick man till nuvarande praxis, dvs. att Kyrkostyrelsen beräknar kulturarvskostnaderna som *kalkylerade kulturarvskostnader*.

Kulturarvskostnaderna har för första gången rapporterats till ministeriet som kalkylerade kostnader för 2023. Då uppgick de kalkylerade kulturarvskostnaderna för hela kyrkan till 24,2 miljoner euro. De församlingsspecifika kalkylerade kulturarvskostnaderna finns tillgängliga för församlingarna i [Sacrista](#).

Hur bildas de kalkylerade kulturarvskostnaderna?

Närmare information om kostnaderna för värden av kulturarvet finns i [cirkulär 11/2023](#).

Vid beräkningen av de kalkylerade kulturarvskostnaderna används uppgifterna i bokföringssystemet och i kyrkans kulturarvssystem Basis objektregister. De kostnader som hänför sig till byggnader fås när församlingarnas bokslutsuppgifter sammanförs med uppgifterna i Basis. För att uppgifterna ska kunna sammanföras används uppgifter om kostnadsställen, vilket förutsätter att uppgifterna har antecknats rätt i båda systemen enligt objekt. Basis objektregister ska innehålla åtminstone [minimiuppgifter](#) om församlingsekonomin alla byggnader.

Uppgifter som sammanförs vid beräkningen:

- Bokföringsuppgifter: verksamhetskostnader som allokerats till byggnaderna (köp av tjänster, material och förnödenheter samt fastighetsskatt) och investeringar enligt

bokslutssituationen. I bokslutsuppgifterna ingår övervältringar. Investeringskostnaderna beaktas genom årliga avskrivningar och kostnaderna för föremål beaktas via byggnadens kostnadsställe.

- Uppgifterna i Basis: byggnaderna enligt deras ålder och klassificering enligt kulturhistorisk skyddsstatus. Varje grupp har en egen procentandel på basis av vilken andelen för vården av kulturarvet beräknas för kostnaderna för byggnaden.
  - Ödekyrkor 100 % ¹⁾
  - Skyddade kyrkliga byggnader 30 % ²⁾
  - Övriga skyddade byggnader 20 %
  - Kyrkliga byggnader som är äldre än 50 år 20 %
  - Övriga kyrkliga byggnader 10 %

Byggnader som inte har förts in i någon grupp i Basis beaktas ännu 2024 och 2025 enligt fem procent (5 %), eftersom det fortfarande tydligt finns kyrkliga och skyddade byggnader bland dessa. Efter 2025 beaktas inte icke grupperade byggnader i beräkningen.

¹⁾ ödekyrka är i detta sammanhang en skatteteknisk term och endast byggnader som fastställts av skattemyndigheten kan antecknas som ödekyrkor. Församlingen ska inte anteckna andra byggnader som ödekyrka i Basis. Se mer information: [Ödekyrkor, slott och fästningar etc. som befriats från skatt \(pdf\)](#) (vero.fi)

²⁾ Övriga skyddade kyrkliga byggnader, med undantag av ödekyrkor. Kyrkliga byggnader är enligt kyrkolagen kyrkor, klockstaplar, begravningskapell och gravkapell samt med dem jämförbara byggnader på en begravningsplats.

Församlingsspecifika kulturarvskostnader

Det nya sättet att sammanställa kalkylmässiga kulturarvskostnader är mera allmänt hållt än tidigare. Därför motsvarar de kalkylerade kostnaderna för en enskild församlingsekonomi inte alltid helt de faktiska kostnaderna under ett visst år, men sett till hela kyrkan ger de en mer tillförlitlig bild av de totala kostnaderna än tidigare.

Församlingsekonomierna kan dock, om de så önskar, för den egna verksamheten samla uppgifter om de faktiska kulturarvskostnaderna. Med hjälp av de faktiska kostnaderna

kan man bland annat följa upp hur väl dessa motsvarar de kalkylerade kulturarvskostnaderna på längre sikt. Vid beräkningen av de faktiska kostnaderna ska de principer och procentsatser som anges i bilaga 2 till cirkulär 33/2006 användas, eftersom beräkningsmetoden för de kalkylerade kulturarvskostnaderna baserar sig på samma beräkningsmetod.

2 Kulturarvsindex

Kulturarvsindexets syfte

Kulturarvsindexet visar på lång sikt församlingsekonomiernas andel av ansvaret för skötseln av de lagstadgade skyldigheterna när det gäller kulturarvet. Dess uppgift är att kanalisera den statliga finansieringen till församlingsekonomierna utifrån hur mycket värdefullt kyrkligt kulturarv som ankommer på församlingsekonomin. Med hjälp av kulturarvsindexet strävar man efter att trygga bevarandet av kyrkans materiella kulturarv (byggnadsarv, föremål och konst) oberoende av dess geografiska läge.

Beräkningsmodell för kulturarvsindex

Vid beräkningen av kulturarvsindexet används uppgifterna i Basis om antalet kyrkliga byggnader per församling och om skyddsstatus. För skyddade³⁾ kyrkliga byggnader har i kulturarvsindexet fastställts viktcoefficients enligt byggnadstypen. Viktcoefficientserna är följande: kyrkobyggnader = 1, begravningskapell = 0,8, klockstaplar = 0,3 och gravkapell = 0,1.

För varje församlingsekonomi summeras antalet skyddade kyrkliga byggnader inom församlingsekonomin med viktcoefficientserna för kulturarvsindexet, vilket ger ett jämförelsetal. I förhållande till jämförelsetalen för församlingsekonomierna fastställs hur stor andel av finansieringen enligt kulturarvsindexet som anvisas respektive församlingsekonomi. Till exempel om jämförelsetalet för någon församlingsekonomi utgör 5 procent av summan av hela kyrkans jämförelsetal, anvisas församlingsekonomin i fråga 5 procent av den andel av den statliga finansieringen som fördelas enligt kulturarvsindexet.

Under övergångsperioden (2025 och 2026) fördelas 50 procent av den statliga finansieringen till församlingsekonomierna enligt de nya fördelningsgrunderna och 15 procent av

finansieringen fördelas enligt de nya fördelningsgrunderna utifrån kulturarvsindexet, varvid församlingsekonomin i exemplet utifrån jämförelsetalet för kulturarvsindexet tilldelas $0,5 * 0,15 * 0,05 = 0,00375 = 0,375$ procent av hela den statliga finansiering som fördelas till församlingsekonomierna.

³⁾ Med skydd avses här skydd av en lagakraftvunnen plan enligt både kyrkolagen och lagen om områdesanvändning.

Lisätiedot:

kulturarvsexpert Saana Tammisto saana.tammisto@evl.fi

statistikexpert Juho Laatikainen, juho.laatikainen@evl.fi

Kyrkostyrelsen

Pekka Huokuna
kanslichef

Pirjo Pihlaja
ecklesiastikråd

ISSN 1797-0334